Ч. 102 (12.758). Львів, неділя 10. травня 1931. Оплату поштову сплачено готівкою. Рік LII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол., Чвертьрічно 15·00 „, Піврічно 30·00 „, Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Вірителі і довжники.

Львів, 8. травня 1931.

В одному з польських щоденників, якого — мимоходом кажучи — єдиним ясним пунктом є статті на економічні теми, писані справжніми фаховцями (нпр. Фердинандом Цвайґом) та який від часу до часу має відвагу виступити з гострою критикою якогось відділу державної адміністрації чи державної господарки (це випливає з „вищої" політики видавців тої газети, які одночасно не мають потреби боятися конфіскати) — появилася обширна передова стаття про процедуральні перипетії і вимір справедливости у судових справах поміж вірителями і довжниками.

Автор тої статті поставив тезу, що реорганізація і покращання польського судівництва є одною з передумов допливу закордонних капіталів. На доказ автор переповідає докладно фактичний стан, який запанував у Польщі у ділянці грошевих претенсій, які — мовляв — на ділі абсолютно не находять полагодження на судовій дорозі. Платить лише той довжник, що платити хоче, бо коли віритель навіть і отримає екзекуційний титул, остаточною інстанцією, яка рішає, є коморник, а для довжника істнують ще тоді десятки дальших викрутів. Вексель, мовляв, перестав бути векслем. Добуття наказу заплати тріває місяцями. Повстали покутні бюра, які за окремі винагороди обіцюють купцям а навіть адвокатам, добуття відповідних судових документів. Легковаженими є карні постанови про легкодушну й обманливу криду. Не платити — стало системою. Віритель мусить заводіти годитися з довжником, як цього хоче цей останній, бо коли угодову пропозицію відкине, своєї претенсії все одно не побачить. Доказом цього факт, що в 1930 році в окружних судах у Польщі переведено 205 справ про банкроцтва, яких актива виносили двацять і пів міліонів зол., але вірителям виплачено 605 тисяч, себто около 3 відс. Лихо доповнене ще законодатними ріжницями у трьох частинах польської республики з бувших трьох займанщин. Стаття кінчиться покликом до направи моральних шкід, завданих судівництву й вимірові справедливости у звязку з атмосферою непошанування приватного права в Польщі, до уодностайнення і зрівнання законодавства ріжних частин польської держави, доповнення і кращого вивінування судейського персоналу, зміни законодатної охорони довжника, реорганізації екзекуції й реорганізації судівничої бюрократичної системи.

Нема сумніву, що в тих увагах криється велика частина правди. Вони тільки дещо односторонні, бо залишають на боці суттєві причини легковаження приватних вірительностей і нехтування приватних довгів. Цими причинами є з одного боку зубожіння всякого платника взагалі, з другого боку безоглядність у стяганні державних претенсій, на що зуживається майже вся енергія не лише фіскального, але й судово-екзекутивного апарату. Нерівномірність у трактуванні цілою економічною політикою держави значіння і потреб державних і приватних господарських вартостей вповіла у кожного пересічного громадянина пересвідчення, що єдиною його журбою є примусові зобовязання супроти держави і що він може відбити їх собі коштом всіх інших обовязків.

І тому нас, українців, цікавить менше такі польські болячки, як нпр. неодностайність законодавства в Галичині й на Полонщині чи надто велика — на думку польського публіциста — законодатна охорона довжника, а більше журить матеріяльне виснаження громадянства й неможність чи байдужість виконування його грошевих, моральних чи навіть формальних обовязків супроти власних установ. Іншими словами, коли польський часопис підходить до справи виключно з погляду огірченого приватного вірителя і для його оборони підтягає арґументи державної потреби (закорд. кредити), ми хотіли би трактувати її з погляду національно-громадських інтересів.

І справді, з цього погляду питання вірителів і довжників має для нас нині величезне значіння. Просто маємо сьогодні до діла з явищем, що кріза більшости наших інституцій є крізою неплачення зобовязань довжниками. Не шукаймо у газетній статті далеко за прикладами: адже й найбільшою журбою *усіх* українських незалежних ґазет є нестягальні вірительности у читачів! Коли ми недавно поцікавилися фінансовими трудноощами одного корисного й симпатичного українського книжкового видавництва, — показано нам виказки довжників. Колиб — мовляв — вплинула до каси видавництва лише половина належних йому грошей від людей, які книжку взяли і її прочитали та переховують у своїй бібліотеці — видавництво моглоб до кількох тижнів кинути на книжковий ринок яких кількадесять томів високої літературної вартости, даючи заробіток і авторам і друкарні і технічним співробітникам та поправляючи ціле підприємство. Кожний часопис, отримавши виріввання передплат від своїх читачів, міг би відразу вдвоє побільшити формат і дати читачеві в руки лектуру вдвоє більшої вартости. Кожна фірма, що ледви клигає, квітла би зесконтувавши всі векслі та стягнувши зобовязання „найпевніших" клієнтів!...

Ця аномалія починає так страшенно тяжити на всьому нашому господарсько-культурному житті, що грозить прийняти застрашаючі форми. Що тут грає більшу ролю: справжня бідність, несолідність вдачі, чи психічне підложа, витворене зовнішніми умовами, до яких можна би зарахувати й оті законодатні та судово-процедуральні недостачі, це справа окрема. В усякому разі самою суворістю екзекуцій справа не покращає. Але й доброго слова та „промовлювання до совісти" — також замало.

З українського життя

на Буковині.

Перед виборами.

Як у цілій Румунії, так і на Буковині почалася вже виборча кампанія до законодатних установ. Строго опозиційне становище до уряду проф. Йорґи заняла тільки націонал-цараністична партія під проводом б. премієра Маніва, яка звернулася з маніфестом до виборців, у якому вказує на те, що нац.-цараністична партія звела нові методи в кермуванні державою, ввела знову горожанську свободу, зносячи стан облоги й цензуру, стабілізувала валюту і перевела реставрацію монархії. Дальше в маніфесті звернено увагу на спосіб, у який прийшов до керми уряд Йорґи, що ніколи не приготовлявся правити державою, до цього не має потрібних здібностей і дає тільки пусті обіцянки. Всі інші рум. партії займають менше чи більше прихильне становище до уряду і приготовляються до переговорів з його представниками. Щодо нац. меншостей, то мабуть не прийде до створення бльоку при виборах, бо німці, які мають свого представника, посла Брандша, в уряді, підуть з урядовою коаліцією.

Українська Національна Партія не піде мабуть теж проти уряду, оскільки урядові чинники запевнять українців, що український нарід в Румунії буде трактований нарівні з іншими меншостями і дістане таке парляментарне заступництво, яке йому на основі його чисельности належиться. В цьому напрямі говорив уже голова У. Н. Партії д-р Залозецький, який дістав до того потрібні повновласти від екзекутиви партії, з підсекретарем для нац. меншостей Брандшом. Деякі політичні партії звертаються до У. Н. Партії в справі виборчого пакту. Колиб переговори з урядовими чинниками не довели до бажаного висліду, тоді українці Буковини підуть до виборів у порозумінні чи в бльоку з котроюсь з тих партій, які добиваються такого бльоку з У. Н. П.

Тут треба зазначити, що вибори (1. червня до камери, 4., 6. і 8. серпня до сенату) відбудуться на основі старого виб. закону, який передбачує, що ліста, котра не одержить абсолютної більшости голосів, мусить дістати найменше 2 проц. всіх відданих у державі голосів, аби здобути мандати. З тої причини ті партії чи національні групи, які не можуть одержати при виборах 50—60.000 голосів, мусять лучитися з якоюсь іншою партією, аби вибрати своїх послів. До таких груп, що нині не можуть зібрати 2 проц. голосів, належить і Українська Нац. Партія, яка мусить приступити до якогось виборчого бльоку, коли хоче запевнити нашому народові національне представництво. Осьтут і причина, чому голова У. Н. П., б. сенатор Залозецький, веде тепер виб. переговори в Букарешті.

За океаном.

За зближення з українськими дітьми в старому краю.

В неділю, 15. березня, відбулося в Джерзи Сити зібрання молодечого клюбу, відд. 63. Провідіння, в залі української католицької церкви св. Петра і Павла при співучасти значного числа молоди і старших громадян. Зібрання отворив гром. П. Дмитрів, секретар братства. Провід вели самі молоді члени клюбу з Оленою Цап як секретаркою. Реферат на тему започаткування взаємин між українськими дітьми в рідному краю й американцями українського роду виголосив гром. Семен Демидчук. Референта піддержав гром. Дмитрів, а опісля виявлялась дискусія. Молодечі члени радо приняли проект навязання ближчих взаємин з рідним краєм безпосередньо в тій цілі, щоби плекати в Америці українського духа, а студентка з „гайскул", Ева Піддубчишин, поставила внесення, яке перейшло одноголосно як резолюція, щоб американські діти українського роду розпочали переписку з українськими дітьми в краю і в той спосіб пізнали одні других. Цілий хід нарад рішили подати в журналі „Джуніор Америка", який ви-

ходить місячними зшитками коштом „Провидіння". Крім цього рішили скликати ще одно зібрання в цій справі, щоби діло передискутувати подрібно, а головно застановитись, як прийти з поміччю краєвим дітям в почтовій оплаті. Покищо принято думку Еви Піддубчишин, щоб американські діти складали на допомогу такій переписці по 15 центів марками, а крім того, щоби самі оплачували почту з Америки до краю. Переписка, очевидно, буде в українській мові.

Гостина американських студентів в українській школі танку в Ню Йорку.

Організація професорів і студентів колюмбійського університету в Ню Йорку гостила вже кілька разів між українцями в Ню Йорку, щоби познайомитись докладно з українською культурою. Особливо діяльним показується Е. Смит, котрий відбув минулого літа подорож по Галичині і Вел. Україні і докладно обзнайомлений з географією та історією України. В суботу, 28. березня, заходом цеї організації прибув Космополитен Клюб з Монклер, Н. Дж., до школи національного танку п. Василя Авраменка, щоби приглянутись цьому українському мистецтву. На сцені виведено 8 танків на повне вдоволення присутних. В часі павзи привитав гостей гром. Семен Демидчук та познайомив їх англійською мовою з українською народною культурою, а також з історією і теперішним положенням. Про український танок говорив гром. Михайло Герман, що прибув з Клівленду. Опісля відвідали гості виставу українських вишивок, писанок та квітів, яку уладжено заходами Жіночої Громади під проводом п. Скубової в кімнатах школи національного танку і там дістали журнал „Юкрейніен Рівю", а також книжку під заголовком „Юкрейн" д-ра Степана Рудницького. Гостина закінчилась чайним приняттям.

Концерт у честь Лесі Українки в Канаді.

Заходом Жіночого Товариства ім. Лесі Українки відбувся в неділю 1. березня в салі Української Народного Дому у Вінніпегу, Ман., концерт у честь Лесі Українки. Товариство гарно відсвяткувало память своєї патронки, яка є найбільшою українською поеткою. Програма концерту не була довга, але зате цікава й жива. Концерт отворила п-і М. Ковбель, голова Т-ва, короткою промовою, а відтак слідували концертові точки, які вийшли гарно. Відтак слідував відчит п-і Е. Ситник про життя й діяльність Лесі Українки. Після реферату була дальша музична програма концерту. Кінцеве слово сказала п-і Геник, заступниця голови Т-ва. Концерт закінчився відспіванням українського нац. гимну.

НА СУСПІЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ТЕМИ.

Виховання й освіта.

II. Сільські діти по закінченні народньої школи. — Военне покоління, що виросло без школи. — Як притягнути цю молодь до освіти.

Приглянъмося з черги молоді, яка покінчила вселюдну школу. Менше-більше в тринацятім-чотирнацятім році життя молодь кінчить науку. Скільки радости й утіхи з цеї нагоди для родичів і дітей. Перші тішаться тому, бо прибула ще одна пара робучих рук, інші тому, бо вже покінчили школу, яка їх вязала у свободі їх ділань. Залежно від того, чи це богатший, чи бідніший селянин. Багатший визначує синові якесь стале заняття при господарці, а бідніший шукає його десь на фільварку й годить сина за погонича коло коней, або за наймита у когось.

У школі дечого навчився; читати, писати щось трошка з історії захопив, а з рахунків додавати, множити, ділити й на цьому кінчиться його освіта, яку він зчасом і забуває за щоденною працею до тої міри, що по кількох літах не вміє підписатися. Більшість батьків не дбає про те, щоби він хоч не забув того, чого навчився в школі. Не защіплюють у нього тої думки, що те, чого він навчився в школі, має бути підкладом на ціле його життя і на ньому цей молодий чоловік має будувати ширший круг самоосвіти та самовиховання. І не дивниця, що цього не робить, бож їх самих так не виховано, а тому вони роблять те, що з ними колись робили.

Візьмім для прикл. хочби той нарибок, який у 1914 році кінчив 7 рік життя і був на черзі до школи. Вибухла війна потім, російська інвазія, яка в деяких округах тривала аж до 1917 року, не було там жадних шкіл і дітвора не вчилася. По війні минув шкільний вік і молодь, як не навчилася нічого, так і не навчиться. Хіба дуже малий відсоток скористав з курсів для неграмотних. Сьогодні те покоління має 24 роки — воно вже зріле і скоро само почне виховувати своїх нащадків. Чи можна сподіватися, що їх виховання піде по лінії народнього інтересу, чи такий батько чи мати зуміють, якслід виховати своїх дітей, чи будуть признавати освіті якесь значіння.. Напевно багато з них скажуть „я не ходив до школи і жию і є господарем, так само й ти будеш без неї жити". Може найдеться такий, що читаючи це не повірить, але на жаль, так воно є.

За доказ нехай мені послужать безнастанні заклики на всяких зборах, вічах, палкі промови, а в газетах читаємо гарячі відозви, якими закликається до освітньої і громадянської праці. Чуємо і читаємо гіркі докори та нарікання на байдужість до найважнішої життєвої справи, якою є духова і матеріяльна культура народу, його освіта, виховання і добробут. Культурні робітники ставлять громадянству перед очі страшний образ нашої культурної нужди — біди, закликаючи його до направи лиха, коли не маємо пропасти як частина української нації, або стати погноєм чужих. Однак годі вимагати від неграмотного того, щоби він зараз ті заклики читав, передовсім треба його навчити цеї штуки і щойно тоді чогось вимагати. На це треба основного способу, що доходив би до самого коріня лиха, а поклики і докори не поможуть. Цим способом може бути тільки перетворення громадянства, його відродження через освіту і виховання його молодших і грядучих поколінь.

Попередньо вже було сказано, що сьогоднішня шкільна молодь побирає освіту згідно з найновішими вимогами сучасної педагогії, яка самочинно розвиває духові й фізичні сили учнів, аж до спромоги самоосвіти і самовиховання. Однак, чи молодь реалізує ідеї і наміри педагогії. Здається ні. Не реалізує, бо не розуміє значіння освіти в житті народу. Її батьки по більшій части також не здають собі справи зі значіння освіти, тому не заохочують і не направляють своїх нащадків на її шлях. Тому молодь по укінченні школи, поза своїми щоденними обовязками у вільні хвилі, дні і свята блукає бездільно вулицями та з нудьги робить усякі пакости. До читальні „Просвіти", оскільки вона є в даному селі, не ходить. Їй це нібито не випадає, бо там старші господарі сидять і можуть викинути за псоти (як це декуди й буває). До парубків їх також не приймають, бо це підростки. І так цей квіт-молодь бється від берега до берега, марнує найкращий вік на те, щоби колись бути такою самою, як їх батьки. На мою думку, це найкращий матеріял для освітньої роботи. Вониж недавно вийшли зі школи і мають ще з неї в памяти якесь знання, котре можна би поглибити, поширити і їх виховати на правдивих громадян, що в майбутньому інакше будуть ставитися до освіти, як їх батьки. Вони ще вільні, без жадних обовязків, неприбиті горем, їх душа рветься до чогось, вона чогось хоче, вона потребує людини, яка вказала би шлях по якім вони мають ступати. Їх можна би згуртувати в читальні „Просвіти" і відповідними до їх знання поговірками, дискусіями і вкінці рефератами так до неї привязанимн, що вони будуть в кожній вільній хвилині її постійними гостями.

Не буду застановлятися над значінням т-ва „Просвіта", а тільки коротенько згадаю, яку во-

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 10. ТРАВНЯ 1931.

Др. Ярослав Окуневський. 3)

Розмова з архикнязем Вільгельмом
дня 4. серпня 1918 року.

(Докінчення.)

Опозиція послів і архикнязя. — Міна і контрміна. — Ріжні наші діячі.

Український скарб не має грошей. Податків ніхто не платить, з мита мало що приходить, залізниця та почта нічого майже не приносять. Одинока верства, що має в своїх руках богато покладного гроша, це селяни. Як добути ті гроші, зложені як мертвий капітал у мужицьких скринях? Аграрна реформа за заплатою купленої землі була би одиноким засобом, щоби той капітал пустити в рух. Та піти на цей шлях, гетьманський уряд не має видко сили. А що грошей скоро потребує, то рішився на другий спосіб.

Гетьманський уряд завів горільчану монополію, яку в свій час царський уряд скасував. Горілка ллється, селяни заливаються і пропивають своє добро. Гроші пішли в рух. А землі селянин не бачить.

В Галичині.

Закликав мене цісар і поручив мені переговори з австрійською парляментарною репрезентацією. Ішло про те, щоби українські посли абсентувалися підчас голосування над бюджетом.

Петрушевич пристав на те, тільки ставив застереження, що він скаже своє слово в парляменті і пояснить прилюдно зміну тактики, не зміняючи свого опозиційного становища проти міністерства Гуссарека. Петрушевич домагався цісарського дозволу на прилюдне оголошення, що цей крок роблять українці з волі корони.

Я пристав на це.

Закликав я Гуссарека і сказав йому про становище українських послів.

— На це не можу згодитися, — сказав Гуссарек.

— Тоді українці перейдуть до опозиції.

— Нехай, — каже Гуссарек.

— А я, Ексцеленціє, переходжу разом з українцями також до опозиції.

Гуссарек замнявся — і питає мене, чи не міг би він ще раз поговорити з українськими послами.

— За пізно, Ексцеленціє.

Я поїхав до цісаря і зреферував йому всю справу. Цісар добре про українців поінформований. „Українські посли перейшли в опозицію до його Королівської Величности".

Подія Галичини.

Цісар стоїть за австро-польською розвязкою, але такою, щоб тільки західна Галичина відійшла до Польщі. Зі Сх. Галичини і з Буковини буде Галицько-Володимирське Королівство з безпосереднім звязком з Австрією.

Поляки хитрі політики, а міністр Твардовський на всі копита кутий.

Вони посадили міну в Будапешті, але і я, і інші приятелі України поставили контрміну.

Я післав Черніна до Будапешту і [illegible] свою і з іншими умовилися, що Буріан перед делегаціями не дістане більшости, як буде стояти за розвязкою австро-польською з цілою Галичиною. Буріан і Гуссарек упадуть в осени.

— Я більше українець, як австріяк — сказав архикнязь.

Твардовський хитра штука. Жаль, що між українцями такого тепер не видко.

Василько має нюх політичний, але „ним треба користуватися обережно".

Горбачевський щира та найчесніша людина, але політичної хитрости в нього мало.

Чернін це чоловік, з яким виведемо українську справу на чисту воду.

— Чи ви читали останнє „Українське Слово"? — питає мене архикнязь.

Коли я сказав, що ще ні, тоді архикнязь приніс зі своєї кімнати примірник і прочитав мені кілька уступів із передовиці.

— Читаєте по українськи вправно, вимова, правда, трохи німецька.

Прийшли до того уступу, де кажеться, що Форгач грозив гетьманові Скоропадському архикнязем як гетьманом, якщо він не зречеться тайного додатку до Берестейського договору.

— Аж смішно — каже князь. Я люблю українців і полюбив їх через особисту знайомість з мужвою того полку уланського, де служу. Це було ще давно, заки заносилося на війну, а про Україну, як державу, ніхто і не смів маячити. Тільки вона буде або мужицька з земельною реформою, або пропаде. Пропаде, розуміється, тільки на короткий час, бо того духу, який тепер розбудився, вже ніхто здавити не всилі.

во вже відіграло ролю в нашому освітньому і національному житті, а яку ще повинно відіграти. Роля „Просвіти" в нашому житті дуже велика. Вона перша кинула зерно освіти в наш народ і збудила його до національного життя. Вона була одиноким накладчиком і видавцем друкованого слова почавши від „Букваря", а скінчивши на наукових творах і т. д. і т. д. Сьогодні обставини змінилися, життя розвинулося і зріжничкувалося, повстали всякі установи, які працюють кожна у свому напрямі і кожна з них виховує для себе робітників, які виключно лише про них дбають.

Т. Лисовецький.

Про студії в Німеччині.

Інформації про вступ до берлінських високих шкіл.

З огляду на те, що до нас часто звертаються з краю по інформації що-до умов вступу до берлінських високих шкіл, вважаємо за вказане подати отсею дорогою до загального відома інформації про Берлінський Університет і Високу Технічну Школу в Шарльотенбурзі.

Чужинці мають подавати прохання в справі приняття на Берлінський Університет до 1. квітня (літній семестр) або до 10. жовтня (зимовий сем.); на Високу Технічну Школу в Шарльотенбурзі до 15. вересня (зимовий сем.) та до 1. березня (літній сем.). У проханні до В. Тех. Шк. мусить бути зазначено, на який факультет і відділ рефлектує абсольвент і який спеціяльно фах хоче студіювати. До прохання до В. Т. Ш. треба додати 5 нім. мар., потрібних для перевірки Школою залучених абсольвентом свідоцтв.

До прохання мають бути додані слідуючі свідоцтва: 1) матуральне свідоцтво, яке рівналосьби німецькій 9. класовій середній школі (ґімназія, реальна ґімназія, вища реальна школа — Oberrealschule) — в оріґіналі (до Тех. Шк. можна подавати урядово засвідчену копію) і в урядово посвідченім перекладі на німецьку мову; 2) Свідоцтво про проходження курсу на інших Вис. Шк. (Abgangszeignisse) або свідоцтво про якийсь уже осягнений титул (це звичайно не торкається щойно починаючих науку студентів); 3) Власноручно написане „Curriculum vitae" (в німецькій мові); 4) Доказ вистарчаючого знання німецької мови або приняття на себе зобовязання вивчити німецьку мову, вписавшися на один з установлених для цієї мети курсів; 5) Посвідка про вистарчаюче матеріяльне забезпечення на час студій; 6) Посвідка про поведінку (Führungszeignis) на випадок, коли б абсольвент середньої школи по її закінченні протягом року не був вписаний ні на якусь високу школу.

Прохання в справі приняття до Університету має бути подане до Міністерства (Пруського) Народньої Освіти, про приняття на Високу Техн. Школу безпосередньо до Ректора В. Т. Ш.

Імматрикуляція, яка вимагає персональної присутности студента, починається на університеті два тижні перед початком лекцій і продовжується в літньому семестрі до 5. травня, в зимовому до 5. листопада; на Вис. Тех. Шк. від 15. жовтня до 15. листопада у зимовому сем., від 15. березня до 15. квітня в літньому. Імматрикуляція коштує на Унів. 25 нім. мар., на Вис. Тех. Шк. тих-же 25 нім. мар. + 5 нім. мар. за перевірку документів (про це згадано вище).

На Університеті починаються лекції в літньому семестрі 15. квітня, в зимовому 1. листопада і продовжуються у літньому до 1. серпня, в зимовому до 1. березня, на Вис. Тех. Шк. починаються в зимовому сем. з початком листопада, у літньому 31. липня. Семестрові оплати лекцій і практичних вправ: Для зразку беремо на університеті медицину і фільольоґію. Медик має платити за один семестр:

1) загальних оплат (Krankenkasse і т. д.) — 18 нім. мар.; 2) за студії державних оплат — 85 нім. мар.; 3) закладові (Ersatzgeld) — 35 нім. мар.; 4) за лекції (прибл. 25 год. на тиждень) — 95 нім. м.; 5) за практику (Präparierübungen) — 50 нім. мар.; 6) за препарати (Präparierbesteck) — 20 нім. мар.; разом — 303 нім. мар.

Фільольоґ має платити за один семестр: 1) загальних оплат — 18 нім. мар.; 2) за студії державних оплат — 85 нім. мар.; 3) за лекції і семинар прибл. — 40 нім. мар.; 4) семинарна картка — 5 нім. мар.; разом — 148 нім. мар.

На Техніці семестрова оплата виносить: 1) за студії (державних оплат) — 85 нім. мар.; 2) загальних або соціяльних оплат (Krankenkasse й т. д.) — 15 нім. мар.; 3) до Інституту для ґімнастичних вправ (Leibesübungen) — 3·75 нім. мар.; 4) за лекції і практичні вправи в середньому за 40 годин на тиждень по 2·50 нім. мар. за год. — 100 нім. мар.; разом — 203·75 нім. мар.

Життя в Берліні коштує при самих мінімальних видатках (в середньому) місячно: кімната — 35 нім. мар.; обід — 20 нім. мар.; їжа крім обіду — 25 нім. мар.; білизна — 7 нім. мар.; карта їзди — 5 нім. мар.; ріжне — 10 нім. мар.; разом — 102 нім. мар.

Дирекція Українського Наукового Інституту в Берліні.

—o—

„Українська студія про д-ра Карла Крамаржа".

(Відгук „Народніх Лістів" на фейлетони „Діла".)

Фейлетони „Діла" присвячені оцінці політичної діяльности *Карла Крамаржа* з нагоди його 70-літніх роковин, — схоплених з української точки погляду — знайшли свій відгук в органі чеських народніх демократів, у найпочитнішім серед інтеліґентних кругів і без сумніву найвище інтелектуально поставленім чеськім деннику, в „Народніх Лістах".

У 119. числі „Н. Л." з дня 30. квітня ц. р. (раннє видання), у відділі „Література і знання" є поміщена обширна оцінка згаданих фейлетонів „Діла" під н. *„Українська студія про д-ра Карла Крамаржа"* за криптонімним підписом Ч. (тобто В. Черінки, секретаря редакції та референта руських культурних і політичних справ, а в цім обємі й українських, якщо вони взагалі там колинебудь попадають. Часопис цей уживає назви малоруський, у тім випадку вживає льояльно „український").

Стаття ця має дещо загальнійший характер, бо підводить до українського питання з точки погляду чеських націонал-демократів, тому переданмо її в українськім перекладі:

„До ювилейної Крамаржівської літератури (з нагоди 70-ліття його уродин) належить причислити й змістовну українську студію зпід пера С. Перського, котру під наголовком „Карло Крамарж" друкував львівський денник „Діло" у числах від 71.—77. (від 31. березня аж до 7. квітня 1931.). Студія має понад 1200 рядків, і дала би поважну брошуру, якщо би зробити з неї відбитку. Автор опирається в ній совісно як на власних творах Крамаржа, його промовах і принагідних викладах, так також на літературі про Крамаржа (і то найновішій) з кінця 1930 р., цитуючи книжки й статті Вл. Черінки, д-ра К. Крофти, Ант. Пімпра, д-ра Р. Прохазки і С. Перський намагається всюди в своїй праці бути обєктивним" хоч у насвітлюванні матомих ...ської політики супроти колишнього царського режіму, а головно у відступах, посвячених неославянській політичній акції Крамаржа, затісняється автор самозрозуміло у вужчий обсяг оцінки, але не попадає ніколи в неґативний тон. Згадує про російських діячів і державних мужів, що співпрацювали з Крамаржем, галицьких „староруських" політиків, як д-ра Маркова, М. Глібовицького, В. Дудикевича й інших, тай про відношення Крамаржа до українських політичних провідників: „З українськими послами К. Крамарж у зносини не ввійшов, хоч пробував. Неприятелем українського народу мимо цього назвати його не можна. Своєю горячою любовю до всього руського народу огортає він і український нарід, але — під спільною назвою руського народу! Тим належить пояснити і його політичні симпатії і до карпаторусів у чеськім Закарпатті". *Таке сформулування справи є вновні правильне.*

С. Перський згадує, що політичними поглядами К. Крамаржа зачав цікавитися вже як студент університету перед війною у Львові, коли під впливом чеських студентів, що студіювали на львівській ветеринарії, приймалися й у Львові Крамаржові ідеї між студентами. Згадує також, як то він і його приятелі, під впливом Крамаржевих кличів, почали вчитися чеської мови, щоби могти безпосередньо запізнаватися з його поглядами. Студія Перського, котру він сам назвав „спробою політичної сильветки", є рівночасно і репликою на статтю „Діла" з 27. грудня 1930. (прямо в день ювилею), котра назвала Крамаржа „завзятим ворогом українського національного руху". Автор є думки, що таке твердження дещо за односторонне, невповні точне, та що — вже після Корнелія Непоса — також від противників можна дечого навчитися. А з Крамаржевого довгого життя та політичної діяльности можна — на його погляд — саме богато скористати.

Також в оцінці передчасної „славянської весни" років 1908—10, неославянського періоду, український автор є тверезий і обективний. Добре є і всесторонно оброблена оцінка всієї політичної і державницької діяльности Крамаржа за його повних 40 літ — у добі передвоєнній і повоєнній, зі сталим підчеркуванням передовсім його всеславянської політики, при чім обяснює український автор напрямні діяльности Крамаржа так, як він сам їх виложив у своїй книзі „Na obranu slovanske politiky" — (1926). Під кінець представляє широкий відгомін, який викликали 70-ті роковини Крамаржа у чехословацькій пресі та на чужині, серед його політичних приятелів, поклонників та й серед противників, що хоч не погоджуються з поглядами й ідеями Крамаржа, признали йому рідку чистоту характеру, послідовність та енергію.

Побажання українців під адресою почестигідного ювилята автор укладає в такі чотири точки: 1) Щоби, мовляв, д-р Кр. як русофіл провірив свій мильний погляд на одність русского народу, 2) як славянофіл, щоби визнав що український рух це чистий славянський ренесанс, 3) щоби, як творець неославізму памятав, що й українці шукають для себе місця між славянськими державними народами, 4) а під кінець, щоби приняв до відома, що український рух на Закарпатті (Підкар. Руси), як чистославянський рух, не хоче мати нічого спільного з ворогами славянської Чехословаччини, та що рух цей є для республики творчий і заслуговує на пильну піддержку з боку держави.

У тихто 4 точках є *справді сформульовані* — мабуть — *головні ухили* Крамаржа щодо національного і політичного українського руху. І то не лише самого Крамаржа — особисто, але й більшої частини його співробітників у царині славянської політики (а головно неославянської). *Зазначуємо це виразно з льояльности* супроти українського публіциста, котрий також постарався льояльно зобразити людський і політичний профіль Крамаржа у своїй пильній студії".

Перечитавши цей річевий і обективний голос публіциста з „Нар. Лістів" про українські застереження щодо русофільської діяльности Крамаржівської неославянської політики з правильним уживанням термінів українець, український — замість досьогочасного малоруський, — вважаємо, що „Нар. Лісти" вступили в цім напрямі на правильний шлях, який допровадить до обєктивного способу обговорювання на їхніх сторінках всіх українських справ, а зокрема тамошніх карпато-українських.

С. П.

З північно-західних земель.

ВОЛИНЬ.

Комасація спинилася. З огляду на недостачу грошей і неможливість фінансування комасації, уряд зводить число робіт, які мали бути переведені в цьому році на Волині, всього до кількох. Кілька десятків комасацій навіть не урухомлять.

— **В обороні кооперації.** Управи тих кооперативів, які одержали від дубенського староства наказ зачинити крамниці з огляду на невідповідні санітарні умови, внесли рекурс до воєвідської влади. Подана в пресі вістка, що такий наказ одержала кооператива в Рудці, не відповідає дійсности.

Соймикові бони. Луцький повітовий соймик випустив бони, якими має намір платити селянам за виконання робіт при будівлі доріг і т. ін. Ці бони він буде приймати на покриття комунальних податків. Де-хто захоплюється цим засобом ратунку від безгрошівля, але скептики зпосеред фінансістів пропонують дуже сумні наслідки цього кроку.

Собор у Рівному. В Рівному відремонтовано й висвячено православний собор, який має ще з більшою силою служити цілям русифікації, що веде тут місцевий повітовий протоєрей.

Індієць на Волині. В часі від 4. до 8. травня на Волині виступав з викладами про Індію учитель педагогічного інституту імени Рабіндраната Тагора в Шантінікетані під Калькутою Лянсмігната Сінг. Прелеґент користувався при ...

кладах мовою есперанто. Товмачем на українську й польську мову був українець п. Анатоль Кох. Виклади відбувся в Луцьку (перший у „Просвіті“), в Рівному і Кремянці.

— **Арешт робітників.** 6. травня в Луцьку поліція арештувала 14 робітників місцевої цегольні, які спротивилися тому, що господар покликав до роботи не членів профсоюзу та зменшив платню, а разом з тим мали погрожувати власникові цегольні й образити владу.

ОСТАННІ ВІСТИ

ПОКАРАЛИ СМЕРТЮ 22 УКРАЇНЦІВ?

Гр. Коссак розстріляний?

Польські джерела повідомляють, буцімто в Харкові **більшовицька влада покарала смертю 22 вищих українських старшин військової округи.** Тих старшин тому місяць арештували були під закидом приготовлювання „контрреволюції“. **Екзекуцію виконали на основі присуду всеукраїнської ДПУ, бо більшовицька влада з політичних оглядів не хотіла виступати зі судовим процесом проти арештованих старшин. Між розстріляними є бувший старшина УГА Гриць Коссак, що перед арештуванням був командантом школи червоних старшин у Сугаєві. Разом із ним розстріляли кількох старшин українців, переважно із Східної Галичини.**

Уладжували замах на гол. команду ДПУ?

З Харкова повідомляють польські джерела, будьто би українці, емігранти зі Сх. Галичини, приготовляли замах на гол. команду ДПУ, щоби здемолювати будинок та щоби при заг. метушні спричиненій вибухом, увільнити арештованих змовників. Тому до команди ДПУ зголосилося нібито двох змовників в одностроях і зажадали авдієнції в шефа. Поведінка їх була підозріла, тому їх зревідували та найшли в теці бомбу вел. вибухової сили. Рівночасно в місті вислідили інших змовників. У Харкові для звільнення арештованих утворився був спеціяльний відділ. Рівночасно прийшла вістка з Лизаветграду, що в поїзді, який там приїхав з Одеси, в переділі II. кл. найшли вбитого нач. слідчого суддю Бухгольца, якого недавно відзначили ордером „Червоного Прапору“ за заслуги при здавлюванні „контрреволюції“ у згаданих організаціях. Вбивників Бухгольца не викрили.

АРЕШТУВАННЯ ПРОВІДНИКІВ РОС. ЕМІҐРАЦІЇ.

Манджурська влада на приказ СРСР арештувала в Харбіні б. царського ґенерала Савелева. Більшовики обвинувачують Савелева, що разом із от. Семеновим приготовляв терористичні акти проти представників СРСР у півн. Манджурії і так хотів причинитися до зірвання більшовицько-китайської конференції. В справу вмішаний теж третій провідник рос. еміґрації Малакой.

ПРИСУД У РОЗПРАВІ ПІД ЗАКИДОМ ПІДПАЛУ.

Дня 8. травня пізним вечором запав присуд у розправі 7 українців із Волиці (пов. Сокаль), обвинувачених у підпалах. Після вердикту присяглих суддів трибунал видав присуд, який засуджує **Вас. Шмирка та Ст. Чопа за злочин підпалу на кару по пять літ тюрми. Решту обвинувачених увільнили.**

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 8. травня: масло експортове і десерове пріма 4·10 зол. за ; молоко 46—38 сот.; літра сметани 1·50 зол.; ... 4·50 зол.

ПРИПИНИТИ ФРЕКВЕНЦІЮ нашої молоді в середніх школах є нашим обовязком. Тому влаштовуймо негайно безплатні підготовні курси до гімназій, виділових шкіл та учительських семинарій! Засновуймо скрізь дешеві бурси — для бідних селянських дітей! —

ВІДГУКИ ДНЯ.

Кріза.

Пятнацять процент обнижки державних платень починає помало давати наслідки. За державою пішли приватні інституції, за інституціями приватні підприємці. Одні купці тримаються ще давних, знижених цін, але це тому, бо їм і так уже ніщо не поможе.

Аж дивно, як широкою і далекою луною відбилася „пятнацятьпроцентівка“. Докотилася вона аж до оборонних мурів української преси та стрясає ними, як жидівські труби мурами Єрихону. Коби хоч не з таким самим успіхом.

З усіх пресових закамарків виходить одна страшна скарга:

— Біда-а-а!

Постійні передплатники, що від літ вирівнювали майже всі довги, просять, щоби здержати висилку, бо „нема звідки“. Трафіки і кіоски відсилають цілі вязанки нерозіпханих часописів, а в слід за тим адміністрації оголошують конкурси на макулятуру.

Згрижений грізним станом варстатів своєї праці, пішов я „між народ“ за інформаціями. Почав від провінції, бо вона в тім випадку найбільш миродайна.

Стрічаю знайомого.

— Моє п-жання! — витає мене з очевидною радістю. — Що за несподіванка! В нашій дірі... Ну-ну... Може з Вертепом?!..

Дякую. Я маю досвід з минулих років, що значить робити „Вертеп“, і цього року викрутився від розкоші творення, сатисфакції зисків і приємности читання критики на себе. До вашого міста приїхав я... так собі... Перевітритися:

— Перевітритися!?... До нас?... Знайшли нівроку місце! Тут можна скорше *заповітритися*. Скажу вам кілька історій, використайте ця до фейлетонів... Наше місто, це гніздо сплетень, яких світ не видів. А я сплетень, як знаєте, на перехід...

Потім нахилився мені до вуха: Меценасова Крутієва це, професорова Кропивкова те, радникова Присягайська таке... Шеп-шеп-шеп, шу-шу-шу, хі-хі-хі.

— Правда, що до фейлетону в сам раз!? — затирав руки.

— Нічого, нічого. А що так на загал у вас чувати.

З лиця мого знайомого зникла таємничість і вдоволення, а на їх місце виплила жура.

— Що чувати!... Хіба не чули? Пятнацять процент! На ніщо вже не можна буде собі позволити. Я, наприклад, відмовив передплату двох часописів. Не можу. Нема звідки.

— Якжеж так без часопису обходитеся?

— Ходжу до касина, але й то, здається, не довго потреває. Нема звідки.

— Та, воно правда — кажу я. — Як нема звідки, то не порадиш.

— А думаєте, мені це легко прийшло. Але мушу. Я знаю, таких є більше, через те прийде ґазетна кріза, але що робити. Мусить чоловік крутити, щоби вижити...

Оттак балакаючи підійшли ми під трафіку.

— Вибачте, я зараз — сказав мій знайомий і вскочив до середини.

За хвильку вийшов і продовжав перервану розмову:

— Так-так. Як нема з чого вижити, то тобі і ґазета не в голові.

А як прощався зі мною, то переложив у ліву руку... свіжу „Поранну“ і „Курєрка“...

Галактіон Чіпка.

——о——

НОВИНКИ

— **Конфіската „Діла“.** Вчорашне (101) число „Діла“ підпало конфіскаті за статтю посла англійського парляменту Дейвіса про українську справу п. з. **„З голосів чужинної преси“,** з якої залишився тільки вступ. Це вже 25-а з черги конфіската нашого органу в цьому році.

— **Свято Матери** відсвяткує українське громадянство академією в салі Муз. Т-ва ім. Лисенка в неділю 10. травня ц. р. в год. 11.30 вполудне. Комітет Свята Матери при Союзі Українок у Львові подбав за ріжноманітну програму, яку виконає наша дітвора і молодь середніх шкіл, починаючи з наших найменших. Ціль свята і його цікава програма стягнуть напевно широкі кола нашого громадянства до салі Лисенка. Вступ за добровільними датками.

— **Виповнювання анкетних друків.** З Народньої Орґанізації Українців м. Львова одержуємо таке письмо. На основі закона про новий спис населення і вслід за тим воєвідських і маґістрацьких розпорядків, мають всі мешканці Львова виповнити відповідні, на власний кошт закуплені друки і предложити їх найдальше до 15. травня ц. р. через господаря чи адміністратора Дільницевому Громадському Урядові. Поучення й пояснення в цій справі розвішені по всіх домах. Частина українського населення виконала вже цей обовязок і предложила виповнені в українській мові анкетні друки. Деякі Дільницеві Громадські Уряди не хочуть приймати виповнених по українськи друків. Уважаємо, що це є неоправдане становище цих урядів і тому українці повинні рішучо домагатися пошанування нашої мови.

— **Свячене Народньої Орґанізації Українців м. Львова** (дільниця Середмістя) відбудеться в неділю 10. травня ц. р. в год. 12. впол. в домівці Т-ва „Зоря“ при вул. Вірменській 25, на котре прохають своїх П. Т. Членів, Гостей, Старшин інших дільницевих організацій і Представників українських установ ласкаво прийти. Посвячення довершить Преосв. епископ о. Будка. У вільних від промов хвилях приграватиме наш арт. маляр і бандурист п. Сінґалевич.

— **Концерт Ореста Руснака,** що відбувся в четвер 7. ц. м. в салі Муз. Т-ва ім. Лисенка, пройшов з величезним успіхом. Саля була виповнена по береги публикою, яка одушевлялась мистецьким виведенням пісень та оперових арій в ріжних мовах, а після закінчення програми витала нашого артиста нзевичайно оваційно і добилась цілої низки наддатків. Докладнішу оцінку концерту Руснака, як і концерту „Львівського Бояна“, присвяченого творчости Стеценка, подамо в черговому числі.

— **Літературне бюро у Польщі.** У Варшаві при вул. Брацькій утворилось перше літературне бюро, яке має на меті облекшувати молодим авторам видання творів, посередничити між літератами і видавцями та читачем, давати письменникам і читачам вказівки і поради в літературних справах та реклямувати видані твори.

— **Львівські кіна замкнуть на три місяці?** Власники львівських кін внесли були 27. квітня до маґістрату прохання, щоби знизив податок на місяці червень, липень і серпень. Маґістрат не відповів на цю просьбу, тому власники кін на надзв. зборах секції львівських кін, які відбулися 1. травня, ухвалили замкнути кіна на три місяці. Про цю ухвалу повідомили маґістрат. Колиб дійсно так сталося, то маґістрат стратить кількадесять тисяч золотих із податків. Колиж маґістрат узяв би ще під увагу прохання власників кін, то до льокавту не дійшло би.

— **Згинув під військовим автом.** Тягарове авто лет. полку зі Скнилова наїхало у Львові на фіру Вас. Антонова та скинуло з воза Антонового 11-літн. сина Романа. Колеса авта переїхали через хлопця і він згинув на місці. Батьки одинака хотіли з жалю на місці відібрати собі життя.

— **Жертва фінансової скрути.** В Пенькові, пов. Збараж, повісився 55-літній Филип Гирич. Причиною самовбивства були довги та інші грошеві клопоти, яких нині має доволі кожний.

— **Наскрізь модерна історія.** Варшавський купець Герман Б. оженився з любови, жив з жінкою щасливо, тихо і ніколи й не подумав, що вона може його зрадити. І був би може жив у подружому щасті до смерти, якби не те, що його 4-літня донечка захорувала. Коли захорує донечка, то ще чоловік не мусить перестати любити жінку, але в тім випадку так сталось: Лікар сказав, що донечка купця Б. мусить вмерти, якщо їй не переведуть ...

і що найліпше буде, як батько дасть частину своєї крови для ратунку дочки. Батько не надумуючись згодився дати свою кров, бо донечка була одиначкою і він дуже любив її. Тоді лікар заявив, що трансфузію крови переведе тільки тоді, як мати хорої дочки запевнить його, що її чоловік справді є батьком хорої дитини, а не хтось інший, бо при цій недузі чужа кров моглаб пошкодити дитині. Тоді мати хорої дитини призналась зі сльозами в очах, що батьком хорої дочки не є бідака Герман Б., який хотів ратувати дитину навіть своєю кровю, але, що батьком малої пацієнтки є якийсь студент, з яким ця мати познайомилась на літниську в Дорі, чи в Черчу. Герман Б. обурений розвівся з невірною жінкою, а дочка померла.

— **Після вбивства капітана.** Польська преса подає, що у звязку з убивством капітана Лопатки і сержанта Бройка у поїзді тепер 100 поліцаїв шукає тих убивників у лісах близько радянського кордону. Недалеко Залуцька поліція йдучи за слідами вбивників, найшла портфель капітана Лопатки, але 2.500 золотих в ньому не було. В околиці Рафайлівки поліція найшла револьвер.

— **XV. Міжнародний Хліборобський Конгрес в Празі** відбудеться в днях 5, 6, 7 і 8. червня ц. р. Конгрес відбувається під протекторатом през. Т. Масарика. Візьмуть в ньому участь хліборобські і кооперативні організації цілого світу. Рівночасно з конгресом відбувається теж велика хліборобська виставка. По конгресі відбудуть учасники ряд прогульок для пізнання чехословацького хліборобства. Конгрес працюватиме в семи секціях, з яких перша призначена для аграрної політики, друга для хліборобського виховання і пропаганди, третя для хліборобської кооперації, четверта для агротехніки, пята для зоотехніки, шеста для хліборобського промислу, сема для жіночого руху на селі. Учасниками конгресу можуть бути делегати установ або поодинокі хлібороби, що зголосять наперед свою участь і зложать 100 ч корон вступного. Делегати Маслосоюзу, Сільського Господаря і Ревізійного Союзу Українських Кооператив виїзджають теж на конгрес. Ревізійний Союз Українських Кооператив, який патронує всім делегатам, просить ті установи чи хліборобів, які хотілиб на цей конгрес теж вислати делегатів чи виїхати, щоби зголосились найпізніше **до середи дня 13. травня ц. р.** включно в бюрах Союзу, Львів, вул. Словацького 14/III., тел. 40-96.

— **Повінь на Україні.** Радянська преса подає, що наслідком великих дощів, Дніпро та його притоки вилили, та що повінь залила численні села й місточка над Дніпром. Такої повені не було вже від 1917 року.

— **Син міліонера жениться зі швачкою.** Син польського промисловця Апановича, якого маєтки обчисляють на міліони, перебуваючи в Швайцарії залюбився в дочці швачки Лені Байман і на днях взяв з нею у Варшаві шлюб.

— **Троцького не пускають в Еспанію.** Еспанський уряд відмовив Троцькому дати дозвіл на побут в Еспанії, тому, що теперішній заколот в еспанській республиці не пригожий на те, щоби в ній перебували підозрілі еміґранти.

— **Ґрета Ґарбо втомилась.** Англійська преса пише, що Ґрета Ґарбо втомилась працею у фільмовім підприємстві в Голівуді та задумує виїхати до своєї вітчини, Швеції, відпочити там і вийти заміж.

— **Велика пожежа в Японії.** В японській літниськовій місцевости Яманака вибухнула пожежа. Згоріло 700 домів і 30 віль та готелів. Шкода сягає 5 міліонів фунтів.

— **Діссельдорф знов має сензацію.** Діссельдорф щойно успокоївся після сензаційного процесу масового вбивника садиста Кіртена, а вже поліція найшла в рові задушену 21-літню дівчину Ельзу Пікельман. Арештований вбивник Альфред Пальм признався, що любив Ельзу і задушив її в приступі любовного шалу.

— **Редакція календаря-альманаха „Дніпро"** звертається отсим до ВП. Земляків, розсіяних на еміґрації з просьбою присилати спомини й матеріяли з визвольної боротьби 1917—1920 рр. для поміщення в альманаху на р. 1932-ий. Адресувати: Українське Т-во допомоги еміґрантам із В. України, Львів, вул. Руська 3/III.

—o—

Складайте жертви на оселю українських робітників пера в Ямнім!

СПОРТ

ДО УКРАЇНСЬКИХ СПОРТОВИХ КЛЮБІВ.

Просимо всі українські спортові клюби повідомляти нас негайно після закінчення своїх спортових імпрез про їх висліди. Провінціональні спорт. дружини повинні мати окремого референта, який мав би за завдання написати коротке звідомлення про відбуті змагання (найкраще на кореспонденційній картці) і вкинути те звідомлення ще того самого дня до найближчого поїзду, який відходить до Львова. Бажанням редакції є мати всі висліди з неділі вже в понеділок.

ПЕРШІ ЗМАГАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ДРУЖИН.

Заходом Руханкового Т-ва Сокіл IV. у Львові відбудеться в неділю 10. ц. м. без огляду на погоду „Велика Весняика" на площі С.-Б. вже від год. 2·15 в такою програмою: копаний мяч Сокіл-Батько—С. IV., відбиванка муж. С.-Б.—С. IV., С. III.—С. IV. жіноча, Тім—С. IV. кошиківка мужеська, У. С. С. К.—С. IV., біг на 100. та 60. м.

УКРАЇНА—ГАСМОНЕЯ.
ЧОРНІ—ПОГОНЬ.

Товариські змагання цих дружин відбудуться в неділю 10. ц. м. на грищі Погоні. Змагання України з Гасмонеєю зачнуться в год. 3. попол., змагання Чорних з Погонею в год. 5.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Іван Билина: МОЯ СПОВІДЬ. Друга частина. (З історії світогляду галицько-українського інтеліґента). Тернопіль, 1931. Книгарня „Будучність", ст. 152.

ЖУРНАЛИ.

PRZEGLĄD SPOŁECZNY, miesięcznik poświęcony zagadnieniom pracy społecznej i opieki nad dzieckiem. Lwow, kwiecień 1931. Nr. IV.

НОТИ.

В. Безкоровайний: ЗАГРАЙ МЕНІ, ЦИГАНЕ. Вальс з українських пісень на фортепян. Золочів-Львів. Стор. 4.

Програма радіо.

Субота 9. травня 1931.

Варшава (1411,8) 17·00 Програма для дітей. **Вильно** (368,1) 12·05 Концерт. **Льондон** (356,3) 19·45 Студентські пісні. **Букарешт** (394,2) 16·00 Радіоорхестра. **Берлін** (419) 21·10 Веселий вечір. **Рим** (441,2) 12·45 Легка музика. **Гельсінгфорс** (453,2) 19·20 Музика на акордіоні. **Прага** (486,2) 20·00 Концерт. **Харків** (937,5) 15·00 Концерт.

Неділя 10. травня 1931.

Варшава (1411,8) 10·00 Богослуження з Вильна. **Льондон** (356,3) 16·00 Концерт. **Берлін** (419) 12·20 Концерт. **Стокгольм** (435,4) 14·30 Фортепяновий речитаць. **Рим** (441,2) 19·15 Музичні продукції. **Прага** (486,2) 12·05 Військова орхестра. **Відень** (516,4) 11·05 Концерт. **Будапешт** (550,5) 18·10 Циганська орхестра. **Харків** (937,5) 15·00 Концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота 9. травня 1931.

12·45, 14·35, 16·10, 19·55 Грамофонові платни. 14·15 Господарський комунікат. 15·00 Шаховий куток. 15·15 „Серед книжок" (останні видання). 15·50 Відчит із Кракова. 16·15 Почтова скринька для дітей. 16·45 Куток для молодих муз. талантів (спів, фортепян). 17·00 Програма для дітей. 17·30 Концерт для молоді. 19·00 Всячина. 19·25 „Перші квіточки" (декл.), 19·40 Прес-радіо-денник. 20·00 Фейлєтон. 20·15 „Всміхнені рими" (рецит.). 20·30 Концерт. 22·00 „На овиді". 22·15 Шопенівський концерт. 22·50 Музика.

Неділя 10. травня 1931.

10·00 Богослуження, 12·00 Промова президента Польщі в Замку, 12·30 Транс. з Поль. Муз. Т-ва, 14·00 Ріжн. відчити й нар. пісні з Вильна. 15·40 Програма для дітей, 16·10 Почт. скринька, 16·30, 19·40 Грамофон, 16·40 Балачка з Варшави. 17·25, 19·25 Фейлєтон, 17·40 „На народних мотивах", 18·10 Авд. Муз. Кола держ. техн. школи, 19·00 Всячина, 19·45 Загадки, 20·00 Авд. з Варшави, 20·45 Речитаць Волт Сенії з Варшави, 21·35 Літер. чвертьгодини, 22·00 Симф. концерт, 23·10 Концерт солістів, 24·00 Легка музика.

Прогулька Т-ва „Плай" на „Сагару" відбудеться в неділю 10/5. Збірка в год. 15. при Замарстинівській рогачці.

Ширші Сходини Жіночого Кружка ім. Ганни Барвінок відбудуться в неділю 10. травня ц. р. в 6-ій годині вечором у домівці при вул. Мохнацького 12. На деннім порядку виклад п. Савини Сидорович: „**Про українські писанки**" (орнамент, техніка рисунку, звичаї звязані з ними). Виклад ілюстрований скіоптіконом. Численно явитися просить Старшина.

На „Рідну Школу" зложили ВП: Анна з Турових і д-р Микола Залеські — Луцьк 100 зол. замість повідомлень про своє вінчання, яке відбулося 25. IV. ц. р.; Богдан Лепкий Прага 100 зол.; Українці в Чехословакії на руки д-ра М. Гупаловського в Густі 1072 зол.; Іван і Галя Білоуси — Серики середні 10 зол. замість квітів на могилу бл. п. Галі Матейчукової, Союз Українок — Мразниця 40 зол., щоби вшанувати память проф. Холодного. — ВП. Жертводавцям складає щиру подяку **Головна Управа.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ОКАЗІЙНО! Машини „Singera" ремісничі і домашні. Складниця: Пілсудського 8. тел. 93—11. Догідні сплати! 1734 8-10

КОНЦЕСІОНОВАНЕ БЮРО КУПНА і продажі нерухомостей у Станиславові, вул. Голуховського 22. II. пов. тел. 27. посередничить у купні і продажі домів, камениць, віль, парцель будівляних, у винаймі мешкань і пансіонів у Станиславові, Делятині, Дорі, Яремчі, Микуличині, Ворохті. 1900 3—6

КАМЯНИЦЯ нова у Львові на 18% чистого доходу, оказійно на продаж. Зголошення до адміністрації під „Реальність". 1973 2—2

КОСІВ ад Коломия: Пансіон Вікторія — побіч заведення Д-ра Тарнавського поручає соняшні кімнати з добірним харчем. — Великий огород. Швайцарське підсоння. Ціни знижені. 1928 4—6

ЯМНА КОЛО ЯРЕМЧА. До винайму на пансіон вілля „Явірник" 10 кімнат з великою їдальнею. — Зголошуватися до Марії Максимович, Дрогобич, вул. Чесного Хреста 59. 1974 2—3

РУТИНОВАНИЙ конципієнт з довшою практикою, що зможе самостійно вести адвокатську канцелярію, пошукує посади від липня ц. р. — Малиняк, канд. адв. у Раві Руській. 1978 2—2

ПОКІЙ і кухня з повним комфортом, соняшне, зі всіма приналежностями зараз за місячним чиншом до винайму. — Близша відомість у господаря. Львів, Ринерська 18. тел. 61—65. 1982 2—3

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю знана фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. Купую бриляити, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 1538

КУПЛЮ каменицю двохповерхову, по змозі нову, з огородом. Здорова дільниця, при трамваї. Посередники виключені. Інформації дає, зголошення приймає інж. Козаневич, Валова 23/1. 1996 1—2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціяліст венеричних, шкірних недуг і косметики
Др. І. Мунд Д. сек. шп. від. і львів. орд. від 8—9 і 2—5, в неділі від 9—1. Львів, **Ясника 1**, ріг Пілсудського (Панської). Телеф. 58-01. — 1032 **Лічення жиляків.** 63—?

ОПЕРАТОР
Д-р Д. САССОВЕР
ординує в недугах хірургічних. Лікування жиляків
ЛЬВІВ, КОЛЛОНТАЯ 7. Тел. 38—51. 1953 4-30

Всіх наук лікарських бувший лікар Загального Шпиталю і клінік у Львові
Д-р Богдан Сапрука
буде ординувати в недугах внутрішних і жіночих
у Жовкві
при вул. Мушкета (біля Загального Шпиталю) від 15. травня 1931. 3—3

ПАНІ!!
Фабричний Склад Шовків
АВГУСТ КОТТОН і С-ка
уряджує
Випродажу
решток всіляких заграничних шовків по найнижчих цінах.
Продажа в льокалі Представництва
„Текстаполь" ЛЬВІВ Казимирівська 12 в подвірю! —
2002 1—3

Загальні Збори
Т-ва Охорони Воєнних Могил на місто і повіт Львів
відбудуться в середу дня 13. травня 1931 в годині 4-ій попол. у салі Т-ва „Зоря" у Львові, вул. Вірменська ч. 25.
ЗА ВИДІЛ:
о. Антін Каштанюк, голова. Марія Ковалюк, секретар.

ГРЕБЕНІВ. Священичий пансіон „**Зелемін**" поручає соняшні кімнати з бальконами. Прегарні види на долину ріки Опору. Добірний і смачний харч. — Помірковані ціни. — **Отворення 20. травня.** 1950 3—12

З приводу редукції платні на 15%
знизили ми з днем 1. травня ціни МЕБЛІВ всілякого рода на 15%.
Продаємо такі кожному без винятку на рати від 5 зол. почавши.
Меблевий дім „Silesia" Львів, Брасрівська 3. Тел. 85-92, 31-69. 1901 3-10

IV. Загальні Збори
Товариства Охорони Воєнних Могил
у Львові,
відбудуться в суботу, дня 16. травня 1931 р. в год. 6. вечором у льокалі тов. „Українська Бесіда" у Львові, вул. Рутовського ч. 22/I. поверх.

Порядок нарад:

1) Відкриття Зборів. 2) Принятя протоколу попередніх Зборів. 3) Секретарський звіт. 4) Касовий звіт. 5) Звіт Ревізійної Комісії й абсолюторія уступаючій Головній Раді. 6) Вибір Голови Товариства. 9 членів Головної Ради і 3 заступників. 7) Вибір трьох членів Ревізійної Комісії. 8) Внески й запити. До участи в Загальних Зборах проситься, почесних Членів — Членів опікунів, — звичайних Членів та відпоручників Філій.

ЗА ГОЛОВНУ РАДУ:
Д-р Павло Кривуцький, голова.
Олександер Карпінський, секретар.
1949 2—2

ЛІЖКА металеві ВІЗКИ діточі
поручає дешево фабричний склад
М. Волковиські
Львів, Коперника 5. Тел. 95—97.
Великий вибір ДОГІДНІ УМОВИНИ.

Конкурс.
на посади учительок (-ів) школи вправ при жіночій семинарії Р. Школи в Самборі.
Вимагають повної кваліфікації до вселюдних шкіл. — Першенство мають особи, ще й зі спеціяльними кваліфікаціями.
Подання з документами вносити до Дирекції до кінця травня. 1980 2—2

Ширіть наш часопис!

Мущини! Нові сили
Польський пат. ч. 11132
дає одиноко революційний опатентований у багато культурних краях апарат „Ч. 111"
Наукову брошуру незвичайно інтересну, що має дисертації і опінії богато поважних повагі лікарської науки висилаємо дискретно і безплатно.
Адресувати: **„INVENTUS"**
Торговельне Бюро — Львів, Ягайлонська 20, скр. почт. 70.

Памятайте!
Коли в вашій хаті терплять на
КАТАР
носа, гортанки і хрипку
вживайте негайно
Ціна зол. 1·75 **PINOMETHYL** Ціна зол. 1·75
Pinomethyl хоронить перед катаром носа, гортанки і хрипкою, усуває наслідки катару і є десинфекційним середником віддихових органів.
Можна дістати в усіх аптиках, дрогеріях і аптичних складах у Польщі і Данцігу.
Заступництво: „OZON" ЛЬВІВ, вул. КОЛЛОНТАЯ ч. 8. 1968 2—4

Присилайте передплату!

BEMBERG
уважайте на оригінальну печатку назву фірми і знак орла.
ОКРАСОЮ ПОЛЬСЬКОГО ПАНЧОШИНОГО ПРОМИСЛУ
є елєгантна, величава, практична, а прецизійно виконана
Паньчоха „Bemberg"
Оминайте численних фальсифікатів!

ВСІЛЯКІ ПОЛОТНА ФАБРИКИ
Братя Чечовічка в Андрихові
продає детайлічно
М. ЕВАЛЬД, Львів,
1957 **СОБІСЬКОГО 5.** 4—6

МЕБЛІ ЗАЛІЗНІ та МЕТАЛЕВІ як також санаторіяльні уряджения — найкорисніше купувати просимо у фабриці
Осип Процко і Син, Львів,
вул. Миколая 23. тел. 87—09.

ВЕСНЯНКИ - ЖОВТІ ПЛЯМИ - ОПАЛЕННЯ
усуває під гарантією — аптикаря Івана Гадебуша
„Акселя — крем"
1 слоік 2·50 — більший 4·50 зл. — до того мило „Акселя" — 1 шт. — 1·25 зол.
І. ГАДЕБУШ — ПОЗНАНЬ, вул. Нова 7. 1823 5—6

Позір! Позір!
За 2'— зол.
приймаю до перерібки жіночі та мужеські капелюхи на наймодніші фасони. ШАПІРА, Львів, Ринок, ч. 17. Тел. 15-47. 1649 10—?

Зайвий поріст волосся на руках, ногах та під пахою
усуває в дуже радикальний спосіб
перфумований депілятор
„GARSONNE"
Ціна 3 зол., за післяплат. 4·50
Висилковий склад:
Аптика магістра **SUSSMANA**;
ЛЬВІВ, Куркова 5. Тел. 40—69.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.